

EĞİTİMDE ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Yrd.Doç.Dr.Ahmet AYIK

DEĞERLENDİRME VE ÖNEMİ

- **Eğitim: Bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı ve istendik değişiklikler oluşturma sürecidir. Eğitime sistem yaklaşımı ile bakacak olursak;**

----Girdiler-----Süreç-----Çıktılar----

(Eğitim öğretim etkinlikleri)

Kontrol (değerlendirme)

DEĞERLENDİRME VE ÖNEMİ

- Eğitim sisteminin ölçme ve değerlendirme ögesi sistemin doğru işleyip işlemediği hakkında bize veriler sunar.
- Sistemde iyi işlemeyen veya aksayan kısımları tespit eder ve sistemin kendini onarmasına veya geliştirmesine olanak sağlar.
- Yani ölçme ve değerlendirme sistemin bir tür kontrol mekanizmasını sağlar.
- Ayrıca, eğitim sisteminin tüm öğelerinde ölçme ve değerlendirme etkinliklerini yapmak mümkündür.

DEĞERLENDİRME VE ÖNEMİ

- Değerlendirme, gözlem sonuçlarının bir ölçüt veya ölçütlerle karşılaştırılıp bir karara varılması işlemidir.
- Eğitimde de eğitim programı, öğretimin kalitesi, öğrenciler gibi pek çok konuda karar verilir.
- Bu kararlar değerlendirme sonucunda elde edilir.
- Değerlendirmenin ölçme, ölçüt ve karar olmak üzere üç temel ögesi vardır.

DEĞERLENDİRME VE ÖNEMİ

Eğitimde değerlendirmeler belirli amaçlar için yapılır.

- **Tanıma ve yerleştirmeye yönelik değerlendirme**
- **Biçimlendirme ve yetiştirmeye yönelik değerlendirme** (Formatif değerlendirme, öğrenme eksikliklerinin değerlendirilmesi)
- **Düzyey belirlemeye yönelik değerlendirme** (değer biçmeye yönelik değerlendirme, durum muhasebesine yönelik değerlendirme, öğrenci başarısının değerlendirilmesi)

TEMEL KAVRAMLAR

Ölçme Kuralı: *Ölçme kuralı ölçülen niteliğin hangi miktarına hangi puanın veya sayısal değerini verileceğini belirtir.*

Ölçme: ölçme, özelliklerin veya niteliklerin sayı veya sembollerle eşlenmesi olarak tanımlanır.

- Ölçülecek niteliklerin belirlenmesi.
- Ölçme sonuçlarını ifade etmede kullanılacak niceliklerin belirlenmesi.
- Belirli kurallara göre niteliklerle nicelikleri eşleştirme işleminin yapılması.

TEMEL KAVRAMLAR

Ölçüm: Ölçme işlemi bittikten sonra elde edeceğimiz sonuca ölçüm denilir. Ölçümleri sayı, sembol veya sıfatlarla ifade edebiliriz.

Ölçüt: Ölçme sonuçları hakkında bir değer yargısına varmak, karara varabilmek için sınır belirlemek üzere kullanılan referans noktasıdır.

Ölçek: Ölçme açısından ölçek, ölçme sonuçlarını gösteren sayı veya sembollerin matematiksel nitelikleridir.

ÖLÇMEDE HATA VE KAYNAKLARI

Değerlendirme sonucunda varılacak kararların isabetlilik derecesi ölçme sonuçlarının niteliğine ve ölçütün uygunluğuna bağlıdır.

Ölçmede gözlenen bir özelliğin gerçek değeri bulunmak istenir.

Ancak ölçmeye karışan çeşitli hatalar nedeniyle gerçek değer ölçme yoluyla doğrudan elde edilemez.

Ölçme yaparken ölçülen özelliğin **miktarı hakkında doğru bilgi edinebilmek ve bu ölçme sonuçlarına dayanarak doğru kararlar verebilmek için, mümkün olduğunca hatasız ölçme elde etmek istenir.**

ÖLÇMEDE HATA VE KAYNAKLARI

Ancak gerek fiziksel bilimlerdeki ölçümlerde, gerekse eğitim ve psikoloji gibi sosyal bilimlerde ölçüm sonuçlarına mutlaka bir miktar hata karışır.

Ölçmelerde, hata yapmaktan kaçınmak isteniyorsa, hata kaynakları ve bu hata kaynaklarının ölçme sonuçlarını nasıl etkileyeceği bilinmelidir.

Ölçme sonuçlarına karışan hatalar; ölçmeciden, ölçme aracı ve ölçme yönteminden, ölçmenin yapıldığı ortamdan, üzerinde ölçme yapılan nesne ya da bireylerin sözü edilen bu etkenlerle etkileşiminden vb. birçok kaynaktan gelebilmektedir.

ÖLÇMEDE HATA VE KAYNAKLARI

Ölçmede hata türleri

- Sabit hata
- Sistematik hata
- Tesadüfî hata

ÖLÇME ARACINDA BULUNMASI GEREKEN ÖZELLİKLER (GÜVENİRLİK-GEÇERLİK-KULLANİŞLILIK) 1-GÜVENİRLİK

Ölçme sonuçlarınınin tesadüfi hatalardan arınmıştık derecesi olarak tanımlanır.

Güvenirlik çeşitli anlamlarda kullanılır.

Bunlardan ikisi **duyarlık ve kararlılıktır.**

1-GÜVENİRLİK

Güvenirliği Etkileyen Faktörler

1. Testteki soru sayısı ve Kalitesi
2. Süre
3. Testin Güçlüğü
4. Şans Başarısı
5. Kopya Çekme Davranışı

1-GÜVENİRLİK

1-GÜVENİRLİK

- Sınav sonuçlarının objektif olarak puanlanması hataların azalmasına dolayısıyla da güvenilirliğin artmasına neden olur.
- **Ölçmede duyarlılığı yüksek olan araçların kullanılması ve ölçme sonuçlarının duyarlı olarak kaydedilmesi güvenilirliği artırır.**

1-GÜVENİRLİK

- Öğrencilere testle ilgili ayrıntılı açıklamalar verilmesi (yönerge) güvenilirliği artırır.
- Bir sınavda sorular iyi ifade edilmemişse öğrenciler sorulara doğru yanıt veremeyecektir.
- Öğrencilerin psikolojik özellikleri sınavlarda hata yapmalarına yol açabilir.

2-GEÇERLİK

- Bir ölçme aracının geliştirildiği amaca hizmet etme derecesi o aracın geçerliği olarak tanımlanabilir.

2-GEÇERLİK

Geçerlik türleri

- KAPSAM GEÇERLİĞİ

- BİR ÖLÇÜTE DAYALI GEÇERLİK

a) Uygunluk geçerliği

b) Yordama geçerliği

- YAPI GEÇERLİĞİ

2-GEÇERLİK

Geçerliği artırma yolları;

- Hedef davranışlar kadar soru sayısı
- Her sorunun belirtke tablosunda yer alan bir davranışı ölçmesi kapsam geçerliğini dolayısıyla da geçerliği artırır.
- Soru sayısının arttırılması da geçerliği arttırır
- Soruların ölçölmek istenen durumla ilgili olması
- Güvenirliği arttırmak

2-GEÇERLİK

- **Planlı bir sınav yapmak**
- Öğrenciye sınavla ilgili ipuçlarının verilmemesi
- Sınavlarda sürekli aynı soruların sorulmaması
- Seçeneklerin oranlı dağılımı.
- Soruların öğrencilerin bildiği bir kaynaktan aynen alınıp kullanılmaması,
- Sınavdan önce soruların verilmemesi,
- Sınav süresini yeterli olması,

3-KULLANİŞLILIK

Kullanışlılık, ölçme aracının hazırlanması, uygulanması, puanlanması ve sonuçlar üzerinde istatistiksel işlemlere uygun olması anlamına gelir.

TEST HAZIRLAMA SÜRECİ

Test planında aşağıdaki aşamaların sırasıyla izlenmesi gerekir

- Ölçmenin ne amaçla yapıldığının belirlenmesi,
- Testin kapsamının belirlenmesi,
- Belirtke tablosunun hazırlanması,
- Testte yer alacak madde türlerinin belirlenmesi,
- Madde havuzunun oluşturulması,
- Test maddelerinin içeriğinin ve sayısının belirlenmesi,
- Bir bütün olarak testin oluşturulması,
- Testin uygulanması,
- Ölçüm sonuçlarının değerlendirilmesi ve
- Değerlendirme sonuçlarının kullanılması.

SINAV SORUSU SORARKEN DIKKAT EDILECEK HUSUSLAR

- **Yazılan sorular eleştirel bir yaklaşımla kontrol edilip iyileştirilmeli**
- Öğrenci soruyu okurken kendinden hangi cevabın istendiğini çok net olarak anlamalıdır.
- **Sorular testin kapsam geçerliğini sağlama açısından yeterli olmalı**
- Ortak köklü soru yazımında bir konuyla ilgili olarak gereğinden fazla soru sormak da testin kapsam geçerliğini olumsuz etkiler.

Sınav Sorusu Sorarken Dikkat Edilecek Hususlar

- Soruda ipucu bulunmamalı
- Aynı sorular yıldan yıla hiç değiştirilmeksizin kullanılmamalı
- Puanlama objektifliğini arttırıcı tedbirler alınmalı
- Soruların test formu haline getirilmesinde titiz olunmalı
- Bir bütün olarak test, genel ilke olarak, kolay maddelerle başlamalı, giderek zorlaşan maddelerden sonra, sona doğru yine birkaç kolay maddeyle sonlandırılmalıdır.

Sınav Sorusu Sorarken Dikkat Edilecek

HUSUSLAR

- Yine cevaplama ve puanlama kolaylığı ve pratiklik sağlaması bakımından cevap kağıdı soru kitapçığından ayrı olarak verilmelidir.
- Madde kökü ve seçeneklerinin bir sayfada ve bir bakışta kolayca görülebilecek nitelikte düzenlenmesi gerekir.
- Olumsuz köklü sorular yazılırken, önemli veya olumsuzluk ifade eden kelimelerin altı çizilerek, büyük harfle veya renkli yazılarak dikkat çekici hale getirilmelidir.
- Varsa şekiller düzgün olarak çizilmelidir.

BLOOM'UN DAVRANIŞ BOYUTU SINIFLAMASIYLA GÜNCELLENMİŞ OLAN BİLİŞSEL SÜREÇ BOYUTUNUN BASAMAKLARI

<u>Basamak</u>	<u>Bloom'un sınıflaması</u>	<u>Güncellenen sınıflama</u>
1.	Bilgi	Hatırlama
2.	Kavrama	Anlama
3.	Uygulama	Uygulama
4.	Analiz	Çözümleme
5.	Sentez	DEĞERLENDİRME
6.	Değerlendirme	YARATMA

BLOOM'UN SINIFLAMASINA GÖRE BILGI, KAVRAMA VE UYGULAMA DÜZEYİNDE SORU YAZIMI

Hatırlama Düzeyindeki Zihinsel Becerilerin Ölçülmesi

Hatırlama düzeyindeki beceri tamamen bilgi düzeyindeki davranışların ölçülmesi için gerekli olan bir zihinsel beceridir.

Öğrencilerin hatırlama becerilerinin iki düzeyi vardır: “görünce tanıma” ve “sorunca yazma veya söylemedir.”

BLOOM'UN SINIFLAMASINA GÖRE BILGI, KAVRAMA VE UYGULAMA DÜZEYİNDE SORU YAZIMI

Kısa cevaplı format:

1. Nitelikleri nicelleştirme işine ne denir?
2. Ölçmenin standart hatasının simgesi nedir?

Çoktan seçmeli format:

1. Nitelikleri nicelleştirme işine ne denir?
a) Nicelik b) Ölçme c) Ölçüt d) Nitelik e) Ölçüm
2. Ölçmenin standart hatasının simgesi nedir?
a) S_x b) S_j c) r_x d) E_x e) S_e

Doğru-yanlış formatı:

- (D) (Y) 1. Nitelikleri nicelleştirme işine ölçme denir?
- (D) (Y) 2. Ölçmenin standart hatasının simgesi **Se'** dir?

BLOOM'UN SINIFLAMASINA GÖRE BILGI, KAVRAMA VE UYGULAMA DÜZEYİNDE SORU YAZIMI

Kavrama Düzeyindeki Zihinsel Becerilerin Ölçülmesi

Kavrama düzeyinde öğrencinin, **çevirme**, **yorumlama** ve **öteleme** gibi zihinsel becerileri göstermesi beklenir.

BLOOM'UN SINIFLAMASINA GÖRE BILGI, KAVRAMA VE UYGULAMA DÜZEYİNDE SORU YAZIMI

Çevirme

- Çevirme becerisi öğrenilen bir konunun başka bir biçimde doğru olarak sunulması becerisini gerektirir. Öğrencinin anladığı bir bilgiyi kendi kelimeleriyle doğru olarak ifade edebilmesi kavramanın çevirme düzeyinde bir davranışı belirtir.

Çevirme düzeyinde soru:

- "Bir elin nesi var iki elin sesi var" atasözünü açıklayınız

BLOOM'UN SINIFLAMASINA GÖRE BILGI, KAVRAMA VE UYGULAMA DÜZEYİNDE SORU YAZIMI

Yorumlama

- Yorumlama davranışında, öğrenilen bir konunun farklı bir dille anlatılmasından ziyade **ana düşüncenin veya temel unsurlarının doğru bir şekilde bulunması beklenmektedir**

Örnek; Yukarıdaki paragrafta anlatılmak isteneni bir cümle ile belirtiniz.

BLOOM'UN SINIFLAMASINA GÖRE BILGI, KAVRAMA VE UYGULAMA DÜZEYİNDE SORU YAZIMI

Öteleme

- Öğrencinin öteleme davranışı için verilen bir bütündeki bazı bağlantı veya ilişkileri anlayıp bu bağlantı ve ilişkilerden faydalanarak verilmeyen veya eksik olan kısmını kestirme becerisi gerekir

Öteleme düzeyinde soru:

“2 3 6 15 ?”

Yukarıdaki sayı dizisinde soru işareti yerine kaç gelmelidir?

BLOOM'UN SINIFLAMASINA GÖRE BILGI, KAVRAMA VE UYGULAMA DÜZEYİNDE SORU YAZIMI

Uygulama Düzeyindeki Zihinsel Becerilerin Ölçülmesi

- Öğrencilerin uygulama düzeyinde bir zihinsel etkinlik göstermesi için **ilk kez karşılaştıkları bir problemi çözmeleri** gerekir. **Uygulama düzeyindeki zihinsel beceriler için, bazı ilke ve genellemelerin yeni durumlara ve problemlere uygulanabilmesi söz konusudur.**
- Derste veya pratikte karşılaşılması mümkün olmayan bir durumun ortaya konup, bu durumla ilgili problem düzenlenebilir.
- Derste öğrenilmiş veya pratikte karşılaşılmış bir durumun önemli öğeleri değiştirilerek, yeni bir problem haline getirilebilir.
- Öğrencinin öğrendiği bilgileri kullanarak henüz öğrenmediği konuyla ilgili problemler düzenlenebilir.

BLOOM'UN SINIFLAMASINA GÖRE BILGI, KAVRAMA VE UYGULAMA DÜZEYİNDE SORU YAZIMI

Uygulama düzeyinde soru:

Testi yarılama yöntemiyle elde edilen testin tümüne ait güvenilirlik katsayısı 0.75 ise alt testlere ait güvenilirlik katsayısı kaç olur?

TEST TÜRLERİ

YAZILI YOKLAMALAR

- Soruların yazılı olarak verildiği, öğrencilerin yazarak cevaplandırmalarının istendiği, genel olarak az sayıda sorunun sorulduğu sınavlara yazılı yoklamalar denir.
- Bu ölçme aracı, özellikle sentez basamağındaki davranışların ölçülmesinde; yani kompozisyon becerileri gibi öğrencilerin ürünü bizzat kendilerinin ortaya koymalarını gerektiren (örneğin problem çözümünde olduğu gibi bir sürecin adımlarının görülmesini gerektiren) durumlarda etkili bir şekilde kullanılabilir.

TEST TÜRLERİ

YAZILI YOKLAMALAR

Yazılı yoklama;

- öğrencilerin problemleri formüle etme,
- organize etme,
- bazı fikirleri değerlendirme,
- bilgilerini değişik durumlara uygulama olanağı sağlama,
- orijinal görüş veya ürünler ortaya koyabilme davranışlarını ölçmede oldukça uygun bir sınav türüdür.

TEST TÜRLERİ

YAZILI YOKLAMALAR

Özellikleri

- Yazılı yoklamalarda verilen sorunun cevabını öğrencinin düşünüp organize ederek
- Yazılı yoklamalarda sorunun yanıtını öğrencilerin yazması nedeniyle yazı güzelliği, kağıt düzeni, kompozisyon becerisi vb. ölçülmesi beklenmeyen davranışların puanlamaya karışması söz konusu olur.

TEST TÜRLERİ

YAZILI YOKLAMALAR

- Yazılı yoklamalarda verilen cevabın kısmen doğru olması durumunda **kısmi puanlama** yapılması söz konusudur.
- Yazılı yoklamalarda **sorular yeterince açık ve anlaşılır olmazsa** öğrenciler soruyu istedikleri gibi anlayabilir, başka tarafa çekebilirler.
- Karmaşık ve üst düzeydeki davranışları ölçmede etkilidir
- Öğrencilerin doğru cevabı sadece **şans yoluyla** bulma ihtimalleri hemen hemen yoktur

TEST TÜRLERİ

YAZILI YOKLAMALAR

- Soruların hazırlanması çok az zaman alır
- **Öğrencilerin kopya çekme ihtimalleri daha azdır.**
- Sınav kağıtlarını okumak çok zaman alır
- Puanlama hataları çok olur. Hem öğrenciden hem de öğretmenden kaynaklanabilecek birçok hata kaynağı söz konusudur
- **Kapsam geçerliği yüksek bir yazılı yoklama sınavı hazırlamak zordur**

TEST TÜRLERİ

YAZILI YOKLAMALAR

- benzerlikleri karşılaştırınız",
- "farklılıkları karşılaştırınız",
- " " sebep gösteriniz",
- " " zıt fikri tartışınız",
- " " .'ya orijinal bir örnek veriniz" ve
- "nasıl veya niçin olduğunu açıklayınız"

gibi ifadeleri kullanmakla, öğrencilere bilgilerini seçme, organize etme ve uygulama olanağı sağlamış olursunuz.

TEST TÜRLERİ

YAZILI YOKLAMALAR

- Yazılı yoklama, sorularında kullanımı önerilmeyen ifadeler de söz konusudur. Mesela;
- "ne", "kim",
- "ne zaman",
- "listeleyiniz"

gibi ifadeler çok alt düzeyde zihinsel etkinliklerin ölçülmesine yöneliktir.

TEST TÜRLERİ

YAZILI YOKLAMALAR

Yazılı yoklamalarda dikkat edilmesi gerekli noktalar;

- Kapsam geçerliğinin yüksek olması sağlanmalı.
- Sadece öğrenci düşüncelerini değil, doğru düşüncelerin istendiğinin vurgulanması gerekir.
- Öğrencilerin akademik başarılarını ölçmede,
- " ne düşünüyorsunuz",
- " fikriniz ne", veya
- " tüm bildiğinizi yazınız"

TEST TÜRLERİ

YAZILI YOKLAMALAR

- Verilen sınav süresi uygun olmalıdır. **iyi bir yazılı yoklamada, sınav süresi;**
- **öğrencinin soruyu düşünmesi,**
- **cevabı nasıl organize edebileceğini tasarlayabilmesi ve**
- **cevabı yazabilmesi için yeterli olmalıdır.**

- **Her öğrencinin aynı veya eşdeğer soruları cevaplamaları sağlanmalıdır.** Çok soru verip aralarından seçme olanağı sağlanmamalıdır.

TEST TÜRLERİ

YAZILI YOKLAMALAR

- Soru, cevaplar sınırlı olacak şekilde sorulmalıdır.
- Uzun cevap gerektiren sorular yerine, kısa cevap gerektiren sorular sorulmalı.
- Yazılı yoklamalar objektif yöntemlerle puanlanmalıdır.

SÖZLÜ SıNAVLAR

- Soruların sözlü verildiği ve cevapların da sözlü olarak istendiği sınavlardır.
- Öğrencilerin kendilerini sözlü olarak ifade edebilme yeteneklerinin ve sözlü anlatım becerilerinin ölçülmesi amacıyla kullanılır,

SÖZLÜ SıNAVLAR

1. Sorular sözlü olarak sorulup cevaplar sözlü olarak verildiğinden, sınav süresinde sorutabilecek soru sayısı azdır.
2. Cevaplar sözlü olarak verildiğinden, öğrencinin ses tonu, cevaplama sırasındaki duruşu, davranışları, cevaplama tarzı ve daha pek çok husus puan verecek olan öğretmeni olumlu veya olumsuz yönde etkileyebilir.
 - Bu durum, puanlama güvenirliğini düşürür.
3. Sınav sırasında, öğretmenin ses tonu, bakışları, jest ve mimikleri ve diğer davranışları öğrenciyi, dolayısıyla cevaplamasını etkiler.

SÖZLÜ SıNAVLAR

4. Öğretmen öğrenciyi tamamen dinledikten sonra puan verir. Bu, genel izlenimle puanlamadır.
5. **Sözlü yoklamalar bireyseldir.** Yani her öğrenciye ayrı sorular sorulur.
6. **Cevaplama sorunun sorulmasını takiben hemen yapıldığından, öğrencinin cevap için düşünmeye zamanı yoktur.**

SÖZLÜ SıNAVLAR

Sözlü Sınavların Yapılmasında Dikkat Edilecek Hususlar

1. Sorular sınavdan önce hazırlanmalıdır.
2. Puanlama anahtarı ve cetveli önceden hazırlanmalıdır.
3. Cevaplama anında uyulması gereken esaslar önceden bildirilmelidir.
4. Olanak varsa sınavdan çıkan ve sınava girecek öğrenciler arasında iletişim kurulması engellenmelidir.

SÖZLÜ SıNAVLAR

5. Cevapların sözlü olarak verilmesi, bir sorunun ancak bir cevaplayıcıya sorulmasını gerektirir.
6. **Sözlü sınavların geçerlik ve güvenilirliği çoğu durumda düşük olduğu için tek bir sözlü yapıp not vermek yerine dönem boyunca birden fazla sözlü yapıp bunların toplamını tek bir not şeklinde vermek daha doğru olacaktır.**
7. Ayrıca geçerlik ve güvenilirlik zaafından dolayı sözlü notunun yüzdelik değeri diğer sınavlara kıyasla daha düşük tutulmalıdır.
8. Öğretmen soru sormadan önce öğrenciyi rahatlatmalı

KISA CEVAPLI TESTLER:

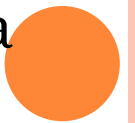
- Bir kelime, bir rakam veya en fazla bir cümle ile cevaplandırılabilir sorulardan oluşan ölçme araçlarına, **kısa cevaplı testler** denir.

KISA CEVAPLI TESTLER:

Özellikleri

- 1. Cevaplar kısadır.** Bu nedenle sınav süresi içinde daha çok sayıda soru sorulabildiğinden, kısa cevaplı testlerin kapsam geçerliği yazılı yoklamalara kıyasla daha yüksektir.
- 2. Cevaplar kısa olduğundan, cevaplayıcı soruları istediği tarafa çekemez.** Bu nedenle, puanlama sırasında puanlayıcının takdir hakkı daha az etkili olur.
- 3. Kısa cevaplı testlerin güvenilirliği yazılı yoklamalara kıyasla daha yüksektir.**

KISA CEVAPLI TESTLER:

- 4. Bu sınav türü pek çok basamaktaki davranışların ölçülmesine elverişlidir.**
- 5. Soruların hazırlanması ve cevap kağıtlarının puanlanması kolaydır.**
- 6. Bilgi düzeyindeki bilişsel öğrenme ürünlerini ölçmede en etkili madde türüdür.**
- 7. Hatırlamaya yönelik soru sorulduğu için öğrencileri ezbere yöneltir.**

KISA CEVAPLI TESTLER:

Kısa cevaplı testlerde soru tipleri:

Kısa cevaplı testlerde;

- soru kipinde,
- eksik cümle tipinde

Örnek4: Geçerliğin tanımını yazınız.

-

Örnek5: Testin kullanılış amacına hizmet etme derecesine..... denir.

KISA CEVAPLI TESTLER:

Kısa cevap gerektiren soruların yazılmasında dikkat edilecek hususlar

1. Sorular anlaşılır ve açık bir dille yazılmalıdır.
Boş bırakılan yer öyle olmalı ki istenen doğru cevaptan başka ne yazılırsa yazılsın, cümle doğru olmamalıdır.
- Hangi şair Türk edebiyat dünyasında önemli izler bırakmıştır?
 - İstanbul'u fethetti.

KISA CEVAPLI TESTLER:

2. Her soru ile önemli bir bilgi yoklanmalıdır.

3. Sorunun ifadesinde, o soruyu cevaplamaya yarayacak ipucu bulunmamalıdır.

○ 1918 de biten birinci dünya savaşı.....yıl sürmüştür.

4. Eksik cümle tipindeki sorularda bırakılan **boşluklar aynı uzunlukta olmalı**; boşluklar, cevabın uzun ya da kısa oluşuna göre ayarlanmamalıdır.

KISA CEVAPLI TESTLER:

4.Sorulan sorular birbirinden bağımsız olmalıdır.

- Belçika hangi kıtada yer almaktadır?
- Bir Avrupa ülkesi olan Belçika'nın başkenti neresidir?

5. Bir soruda bırakılan boşluğun sayısı tercihen bir, en fazla iki olmalıdır.

- Bırakılan boşluk sayısı fazla olduğunda hem cümle bilmece haline gelir hem de sorunun çok cevaplı olması olasılığı artar.
- **Örnek:** Aşağıdaki soru, güvenilirlik kavramının tanımının yoklanmasını amaçlamaktadır.
- **Bir aracının..... .. derecesine denir.**

DOĞRU-YANLIŞ TESTLERİ

Doğru ya da yanlış önermeler halinde verilen maddelerden oluşan ölçme araçlarına, doğru yanlış testleri denir.

Özellikleri

- Ölçülen davranışın doğru olup olmadığının tek bir yargı ile ölçüldüğü önermelerden oluşur.
- Cevaplar sadece bir harf ya da işaretleme (kodlama) ile verilir. Bu da kısa zamanda soruların cevaplanmasını sağlar.

DOĞRU-YANLIŞ TESTLERİ

- Okunması, cevaplanması ve puanlanması kolay ve objektiftir.
- En iyi ölçülen davranıŐlar bilgi basamağındaki davranıŐlardır.
- Ancak bazı ölçmeciler iyi hazırlandığı takdirde hatırlamadan daha ilerideki basamakları da yoklayabileceklerini savunmaktadır.

DOĞRU-YANLIŞ TESTLERİ

- Kopya çekilmesine elverişli sınavlardır.
- Çok soru sorulabildiği için konu alanı iyi örneklenmiŐ olur. Bu da kapsam geçerliğini artırır.
- Eğitimin hemen her düzeyinde kullanılabilir.
- Test yönergesi (açıklama) kısa ve basittir.
- Her madde için doğru ve yanlış olmak üzere iki cevap seçeneğinin olması nedeniyle, Őansla doğru cevabın bulunma olasılığı (% 50) yüksektir.

DOĞRU-YANLIŞ TESTLERİ

Doğru yanlış soruların kullanılmasında dikkat edilecek hususlar:

- Doğru veya yanlış önermeler, test formu içerisine **belirli bir örüntüyle** yerleőtirilmemelidir
- Açık ve anlaşılır bir yönerge konulmalıdır.
- Bir maddede birden fazla yanlış fikir bulunmamalıdır.
- Doğru ve yanlış olan maddelerin uzunlukları birbirine yakın olmalıdır.

DOĞRU-YANLIŞ TESTLERİ

- Bir maddenin doğru veya yanlış olduğunu açıkça veren ipuçları bulunmamalıdır.
- Her madde ile sadece bir ana fikir veya bir davranış yoklanmalıdır.
- Negatif cümleler, özellikle çift negatif cümleler kullanılmamalı
- Şans başarısı giderilmeli

ÇOKTAN SEÇMELİ TESTLER

Verilen bir sorunun cevabının, yine verilen olası cevaplar arasından seçilip işaretlenmesini gerektiren **testlere seçmeli testler** ya da **çoktan seçmeli testler** denir.

- **Bir madde, kök ve seçenekler olmak üzere iki kısımdan oluşur.**

ÇOKTAN SEÇMELİ TESTLER

Çoktan seçmeli testlerde madde türleri

1- Doğru yanıtı göre

- a. Doğru cevabı kesin ve tek olan maddeler:
- b. Anahtarlanmış cevabı en doğru olan maddeler:
- c. Birleşik cevap gerektiren maddeler:
- d. Doğru cevabı gizli maddeler:

2- Madde Köküne Göre Sınıflama

- a. Kökü soru kipinde olan maddeler:
- b. Kökü eksik cümle tipinde olan maddeler:
- c. Kökü olumsuz maddeler:

3- Maddelerin Gruplanışlarına Göre Sınıflama

- a. Ortak köklü maddeler:
- b. Ortak seçenekli maddeler:

ÇOKTAN SEÇMELİ TESTLER

1.Doğru cevabı kesin ve tek olan maddeler:

Aşğıdakilerden hangisi bir Avrupa ülkesidir?

- A) Fas B) Belçika C) Mısır D) Meksika
E) Brezilya

ÇOKTAN SEÇMELİ TESTLER

2. Anahtarlanmış cevabı en doğru olan maddeler:

Örnek; Bir matematik öğretmeni, öğrencilerin problem çözerken kullandıkları yolları görmek istemektedir. Bu öğretmen için sonuçtan çok süreç önemlidir.

- *Aşağıdaki ölçme araçlarından hangisi öğretmenin amacına daha iyi hizmet eder?*
- A. *Kısa cevaplı*
- B. *Çoktan seçmeli*
- C. *Eşleştirmeli*
- D. *Boşluk doldurmalı*
- E. *Yazılı yoklama*

ÇOKTAN SEÇMELİ TESTLER

3. Birleşik cevap gerektiren maddeler:

Örnek;

- I. Portfolyo değerlendirilmede ölçüt puandır.
- II. Portfolyo değerlendirilmede, öğrenci kendi gelişimini kendi izler.
- III. Portfolyo değerlendirilme yargılayıcı değil, teşhis edici bir değerlendirilmedir.

Yukarıdakilerden hangisi ya da hangileri yanlıştır?

- A. Yalnız I
- B. Yalnız II
- C. Yalnız III
- D. I ve III
- E. I,II ve III

ÇOKTAN SEÇMELİ TESTLER

4. Doğru cevabı gizli maddeler:

- Örnek;
- Vatan Yahut Silistre adlı eserin yazarının ad ve soyadının baş harfleri nelerdir?

A) Ö ve S B)R, Ş ve Ü C) H, E ve A D) N ve K

ÇOKTAN SEÇMELİ TESTLER

Kökü soru kipinde olan maddeler:

Örnek;

Aşağıdakilerden hangisi sabit hata örneğidir?

- A. Bütün öğrencilere fazladan 5 puan verilmesi
- B. Bütün öğrencilere puanının % 5'i kadar ek puan verilmesi
- C. Bazı öğrencilere 5, bazı öğrencilere 10 puan fazladan verilmesi
- D. Kız öğrencilere 7 puan fazladan verilmesi
- E. Sınav puanı 90 ve üstü olan öğrencilere 3 puan fazladan verilmesi

ÇOKTAN SEÇMELİ TESTLER

7. Kökü eksik cümle tipinde olan maddeler:

Örnek;

Bir ölçme aracında aranan en önemli özelliğin
..... olduğu söylenebilir.

**Yukarıdaki cümlede bırakılan boşluğa
aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?**

- A. Güvenirlik
- B. Tutarlılık
- C. Geçerlik
- D. Kullanışlılık
- E. Objektiflik

ÇOKTAN SEÇMELİ TESTLER

8. Kökü olumsuz maddeler:

Örnek: Aşağıdakilerden hangisi köy muhtarının görevleri arasında değildir?

- A. Salma salmak
- B. İhtiyar heyetine başkanlık etmek
- C. İmece çıkarmak
- D. Vergi toplamak

ÇOKTAN SEÇMELİ TESTLER

9. Ortak köklü maddeler:

10. Ortak seçenekli maddeler:

- **Örnek:** 1-2 numaralı soruları aşağıdaki seçeneklere göre cevaplayınız.

- A) Geçerlik B) Eşit birimlilik C) Kararlılık
D) Duyarlılık
E) Kullanışlılık

1. Bir ölçme aracının, aynı bireyler üzerinde yapılan birden çok ölçmede birbirinden farklı sonuçlar vermemesi o aracın hangi özelliğiyle ilgilidir?
2. Bir ölçme aracının, ölçülmek istenen değişkeni başka değişkenlere karıştırmadan ölçebilmesi o aracın hangi özelliğidir?

ÇOKTAN SEÇMELİ TESTLER

Çoktan Seçmeli (Seçme Gerektiren) Testler Özellikleri:

1. Doğru cevap maddenin içinde verilir.
2. Sınav süresinin önemli bir kısmı, maddeyi okumaya ve doğru cevabı bulmaya ayrılır.
3. Öğrenci, soruların cevabını kendisi yazmadığından yazı güzelliği, fikirlerin kompoze edilmesi, cevap kağıdının düzenli kullanılması gibi o sınavla ilgili olmayan değişkenler ölçmeye karışmaz.
4. Puanlanması objektif ve kolaydır.

ÇOKTAN SEÇMELİ TESTLER

5. Şans başarısı vardır.
6. İleri düzeydeki davranışların ölçülmesi zordur.
7. Uygulanması kolaydır.
8. Hazırlaması zor, puanlanması kolaydır.
9. Çoktan seçmeli testler geniş gruplara uygulanabilir ve makine ile puanlanabilir.
10. Cevaplama işlemi fazla zaman almadığı için çok sayıda soru sorulabilir.
11. Cevaplama sadece işaretleme ile yapılmaktadır.
12. Önceden saptanan özellikler doğrultusunda sınavlar yapılması mümkündür.

ÇOKTAN SEÇMELİ TESTLER

Çoktan Seçmeli (Seçme Gerektiren) Testler Kullanılmasında Dikkat Edilecek Hususlar:

- Soru ile **önemsiz ayrıntılar** yoklanmaya çalışılmamalıdır.
- Soru kökünde **çift olumsuz ifade** kullanılmamalıdır. (Ör: Aşağıdakilerden hangisinin doğru olmadığı söylenemez?)
- Seçeneklerin **uzunlukları** yaklaşık olarak aynı ve olabildiğince **kısa** olmalıdır.

ÇOKTAN SEÇMELİ TESTLER

- Yanlışığı apaçık, bütün öğrenciler tarafından bilinebilecek **çeldiriciler** kullanılmamalıdır.
- Soru kökü doğru cevaba **ipucu** vermeyecek şekilde yazılmalıdır.
- Seçeneklerin birbirini **kapsamamasına** özen gösterilmelidir.
- ”Hiç birisi “ya da “hepsi “seçeneklerinin kullanımına özen gösterilmelidir.
- Öğrencilerin algılamasını ve okumasını kolaylaştırmak amacıyla seçenekler büyük harflerle ifade edilmelidir (A,B, C,D ve E gibi).

ÇOKTAN SEÇMELİ TESTLER

- Seçeneklerde özel isimler veriliyor ise, bu isimler alfabetik olarak sıralanmalıdır.
- Benzer şekilde seçenekler rakamlardan oluşuyor ise okumayı kolaylaştırmak amacıyla küçükten büyüğe, ya da büyükten küçüğe doğru sıralanmalıdır.

ÇOKTAN SEÇMELİ TESTLER

Seçenekleri yazarken konu olarak bağlamın dışına çıkılmaması ve dil bilgisi olarak madde kökü ile aynı olmasına dikkat edilmelidir.

Yanlış Örnek: Almanya'nın başkenti aşağıdakilerden hangisidir?

A) Afrika B) Asya C) Berlin D) Roma E) Viyana

ÇOKTAN SEÇMELİ TESTLER

- Seçenek uzunlukları birbirine yakın olmalıdır
- Bir sorunun cevabı diğerinde verilmemelidir
- Soru kökündeki “olamaz, değildir,” olumsuzluk ifadelerinin altı çizilmeli ya da kalın yazılmalıdır.
- Yine, “en önemlidir, en uygundur,” gibi vurgu sözcüklerinin altı çizilerek öğrenci dikkati çekilmelidir.

ÇOKTAN SEÇMELİ TESTLER

- Doğru cevaplar belli bir örüntüye göre sıralanmamalıdır.
- Doğru şıklar, seçeneklere yaklaşık aynı sayıda dağıtılmalıdır ve rastgele dağıtılmalıdır.
- Sorular anlamını yitirmeyecek şekilde en kısa şekilde sorulmalıdır. Gereksiz sözcüklerle şişirilmemelidir.

ÇOKTAN SEÇMELİ TESTLER

Soruda ne istendiği açık ve net olarak ifade edilmelidir.

Yanlış Örnek: Senenin en kısa gecesi hangi aydadır?

- A) Mart B) Haziran C) Eylül D) Aralık
- (B veya D)

ÇOKTAN SEÇMELİ TESTLER

- İyi bir çoktan seçmeli test maddesinin, madde kökü okunduğunda seçeneklere bakılmadan doğru cevap verilmelidir.
- Çeldirici bulmada güçlükle karşılaşıldığında, madde formu değiştirilmelidir.
- *Ortak köklü ve ortak seçenekli soruların diğer sorularla karıştırılmaması için* başlangıcında ve bitiminde bir çizgi ile ayrılması uygun olabilir.
- Artarda çok sayıda aynı seçeneğe doğru cevap getirilmemelidir.
- **Seçenek sayısı öğrenci düzeyine uygun olmalıdır.**

GELİŞİM DOSYALARI (PORTFOLYO)

- Gelişim dosyaları, öğrencinin öğrenme süreci içerisinde gerçekleştirdiği çalışmaların ve ortaya koyduğu ürünlerin, öğretmen ve velilerin öğrencinin bu çalışmalarıyla ilgili değerlendirmeleriyle ve öğrencinin öz değerlendirmeleriyle birlikte yer aldığı dosyalardır.

GELİŞİM DOSYALARı (PORTFOLYO)

Öğrenci gelişim dosyalarının sahip olması gereken temel bazı özellikler aşağıdaki gibi özetlenebilir

- Gelişim dosyaları mutlaka öğretim programının hedefleriyle ilişkilendirilmelidir.**
- Gelişim dosyaları için sürekli bir değerlendirme sistemi olmalıdır.**
- Gelişim dosyaları performans temelli olmalı; hedefe dayalı öğrenmeyi vurgulamalıdır;**

